

Katedra právních dějin Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni

Posudek vedoucího diplomové práce diplomantky Alexandry Poulové

Římské procesní právo

Diplomantka se ve své diplomové práci věnuje historii fungování římského soudnictví a jeho podobám v jednotlivých vývojových etapách. Římské právo přitom nechápe pouze jako právněhistorický dokument, ale jako systém, který inspiroval či přímo ovlivnil platné právní řády.

V práci jsou nejprve vytyčeny jednotlivé vývojové fáze římského práva, a poté je podán obecný výklad o římském soudnictví, o zásadách, jakými se řídilo, o stranách sporu, o důkazech atd.

Následuje část pojednávající o nejstarší formě civilního řízení, kterou představuje proces legisakční. Je zde pojednáno o jednotlivých legis actiones a o tom, jak byly vykonávány. Nakolik se týká vnější formy práce, pokud se latinské odborné termíny píšou kurzívou, mělo by se tak dít vždy (str. 27 dipl. práce).

Dále je pojednáno o procesu formulovém a o průběhu tohoto procesu, s užitím citátů z Gaiových Institucí. Vhodně jsou v poznámce uvedeny též příklady z Bartoškovy Školy právního myšlení. Podrobně je pojednáno též o významu prétora a o jeho činnosti u tohoto typu procesu.

Další část práce se věnuje popisu cognitio extra ordinem, poslední vývojové fáze římského procesu, odpovídající svou strukturou právu období dominátu.

Dále se v práci píše o problematice neúčasti stran před soudem – k této věci se vyjadřuje Ulpian, kterého diplomantka obsáhle cituje – zde by možná bylo na místě neponechávat v samotném textu latinské znění i český překlad, ale využít k tomu poznámkového aparátu. Zároveň je však třeba ocenit, že diplomantka se snaží pracovat rovněž přímo s prameny a nikoli pouze s učebnicemi. Další část práce se zaměřuje na podobu procesu v době Justiniánově a na možné opravné prostředky.

V závěrečné práci se diplomantka zabývá vlivem římského práva na procesní právo na našem území, počínaje misí Cyrila a Metoděje. Pro pozdější období středověku je charakteristický římsko-kanonický proces. Zde bylo vhodné připomenout rovněž dílo Mikuláše Puchníka. Diplomantka dále popisuje vliv římského práva na české zákonodárství až do současné doby. Práce je vhodně zakončena výmluvným citátem profesora Valentina Urfuse.

K diplomové práci nemám žádné výhrady a doporučuji ji k obhajobě. V rámci obhajoby bude diplomantka dále dotázána na římské trestní právo.

V Plzni dne 28. dubna 2022

doc. JUDr. Miroslav Černý, Ph.D., JU.D.